

§ I.

DE PRAEDICATIONE AD POPULUM IN GENERE.

42. Cum animarum curam habentium munus maximum sit praedicatio verbi divini, tum pro Episcopis, tum pro Parochis praesertim, ac demum pro caeteris concionatoribus, quoad hoc officium, decernimus haec:

43. De Episcoporum doctrinae cura, idem speciatim quod Mex. III Concilium praecepit, hic iterare volumus, scilicet: « Praecipua Episcoporum cura, in docendo populum Evangelium Dei sita esse debet, atque... ad eam rem maxime incumbant, oportet, ut Parochi et Ecclesiastici viri sua munera et ministeria in hoc adimpleant, quo subditi, praesertim rudes, salutari verbi Dei doctrina pascantur. Si vero (quod absit) praedicator errores aut scandala in populum disseminaverit, etiamsi Regularis sit, ei Episcopus, auctoritatem Concilii Tridentini sequutus, praedicationem interdicit »¹.

44. Haec vero Provincialis Synodus, auctoritate Concilii Tridentini et veterum Patrum innixa, Episcopos in Domino cohortatur, ut in hanc curam toto pectore incumbant, ac greges sibi commissos, ipsimet, praesertim in Ecclesia sua, verbo Dei pascant. Cum autem se interdum vere impeditos cognoverint, per viros idoneos ex praescripto eiusdem Concilii sibi eligendos hoc munus studiosissime populo praestent.

45. Parochi autem verbum Dei etiam per seipsos praedicent, similiter in hanc curam toto pectore incumbentes et memores sint quod pastores qui verbum

¹ Concil. Mex. III, Lib. III, Tit. I, Sect. III, § I.

illud populo subtrahunt, maledictionem Dei in se concitabunt, animasque fame conficient et periment: unde saepe minatur Dominus se sanguinem earum de manu ipsorum requisiturum.

46. Accurate exponent parochi doctrinam christianam et praesertim ea quae ad virtutes exercendas vel ad vitia vitanda magis expediunt; necnon ea quae summo opere excitant et fovent devotionem erga Sanctos, et potissimum amorem et cultum erga Beatissimam Virginem Mariam. Debent similiter iidem Parochi, verbis simplicibus et claris, exponere veritates fidei, vel percurrere Dei mandata, Ecclesiae praecepta et exempla sanctorum.

47. Episcopi, ubi opportunum hoc iudicaverint, praecipiant ut in Missis quibus praeter parochialem, concursus populi magnus intersit, praedicatio brevis, et circa rem opportunam, non omittatur. Pergratum et Nobis erit si mos qui in aliquot ditionibus viget praedicandi in cunctis missis brevissimas conciones diebus festis per quinque vel ad summum decem minuta inter nos in usum adducatur.

48. Sacerdos quilibet, sive saecularis, sive regularis, qui in templo quocumque, extra parochialem oppidum, Dominicis et festis solemnibus Sacrum celebret, praedicet vel saltem legat brevem aliquam instructionem, per unius horae quadrantem. Ordinarii vero curabunt efficaciter ac prudenter adhibere media, ut haec tam necessaria praedicatio nunquam desit.

49. Tempore quadragesimali Parochi opportune faciant instructiones pro Sacramentis digne ac fructuose recipiendis; neque omittant pias meditationes proponere de Vita, de Passione et Morte Iesu Christi Domini Nostri.

50. Qui tam salutiferum ministerium adimplent attente considerare debent quae scripsit S. Isidorus Hispalensis: « Qui in erudiendis atque instituendis ad salutem populis praeerit, necesse ut in omnibus sanctus sit, et in nullo reprehensibilis habeatur. Qui enim alium de peccato arguit, ipse a peccatis debet esse alienus... quia si illius tantum sancta sit vita, sibi soli prodest sic vivens. Porro si et doctrina et sermone fuerit eruditus, potest caeteros quoque instruere et docere, suos adversarios repercutere, qui nisi refutati fuerint, atque convicti, facile possunt simplicium corda pervertere »¹: Similia praedicavit S. Chrysostomus.

51. Colligant etiam concionatores omnes quanti momenti sit diligens et accurata ad praedicandum praeparatio: cuius prima pars sit pia meditatio eorum quae dicturus est concionator, et fervidae ad Deum preces pro se et pro illis quos sit alloquuturus ut intelligenter, libenter et obedienter, audiatur ab eis, nam neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus.

52. Circa praedicationis materiam serio perpendentes quae Tridentina Synodus praedicanda praecipit, curent ut sacrarum concionum argumenta ea sint non quae admirationem excitent et eruditionis seu facundiae famam procurent, sed quae pro temporum, locorum, et audientium conditione magis necessaria sint et utilia, et quae ad veram perducant fidelium aedificationem. Omnia ergo fugiant concionatores quae excellentissimo evangelicae praedicationis obiecto minime congruere noscuntur. Opinionibus aut doctrinis mere philosophicis et politicis audientium mentes ne occupent: incerta, et quae specie

¹ S. Isid., Lib. II, De officiis.

falsi laborant, ne evulgent: inutiles vel difficiliore quae-
stiones, quae captum superant plebis, ne attingant. Potior
pars doctrinis detur, quae ad illuminandam mentem, et
in opera audientium cor movendum inserviant, ne vi-
deantur ad absentes loqui, minime vero ad adstantes.

53. Caveant omnino ne verbum Dei ex proprio
metiantur ingenio, sed sensum teneant et doceant, quem
semper tenuit et docet Sancta Mater Ecclesia. In lectione
Sacrae Scripturae versentur, in qua, juxta S. Augusti-
num, quisque inveniet omnia quae utiliter alibi didicit, et
multo abundantius inveniet ea quae nusquam omnino
alibi.

54. Ob oculos habeant, omni creaturae praedican-
dum esse Evangelium ideoque se sapientibus et insi-
pientibus, doctis et indoctis debitores esse. Unde non
in sublimitate sermonis; non in persuasibilibus humanae
sapientiae verbis, sed in ostentione spiritus et virtutis,
susceptum ministerium adimplere satagant. Sermo igitur
sit *facilis*, non tamen rudis et incompositus; sit *apertus*
et *simplex*, non tamen ea gravitate et dignitate desti-
tutus, quae decet semper eos qui Dei adiutores sunt,
et pro Christo legatione funguntur. Minime vero im-
probamus, immo commendamus et volumus, ut pro re
nata, etiam ornatiori utantur sermone, dummodo elo-
cutio sit facilis et intelligibilis, atque non solum profanae
vocum novitates devitentur, sed etiam adhibeantur lo-
cutiones quae fidelibus notae sint, ne pompam et cultum
sermonis tantum quaerentes, et ampullosis verbis uten-
tes simplicium captum effugientibus, non Christum sed
seipsos praedicent, et aërem verberantes appareant.

55. Nec simplicitatem tantum, et facilitatem ser-
monis, a parochis praesertim, exigit Tridentinum Conci-
lium, sed et breviter. Experientia enim compertum

est, prolixitatem creare fastidium, populusque per eam ab audiendo verbo Dei removeri. Brevis tamen cum sit sermo, quae dicuntur oportet elucere soliditate, perspicuitate, ordine, sobriaque varietate, quo animos excitent intentosque teneant.

56. Haec ad ministros Dei ut fideliter et utiliter adimpleant ministerium suum: nunc autem fideles alloquentes, eos omnes hortamur ne in vacuum Dei gratiam recipiant, quae abunde datur per verbum ipsius. Parum enim proderit ipsis intentissima pastorum cura, si libenter verbum Dei audire noluerint. Inde, non modo patres et matresfamilias provocamus, ut in illo audiendo suis bono exemplo prae luceant, sed et omnes et singulos fideles monemus, ut templum Dei adeant, praedicationi devote assistant et quidquid ad fructibus ipsius cooperandum praestare possunt, fidelissime faciant. Tanquam semen divinum verbum Dei in corde optimo suscipientes, illud retineant, et fructum afferre conentur in patientia et humilitate, ut cum sancto timore et tremore propriam salutem operentur et per opera bona certam suam electionem et vocationem faciant.

§ II.

DE CATECHESIBUS AD PUEROS ET RUDES.

57. Parochi, dum parentes de strictissima obligatione educandi filios in fide ac pietate admonent, meminert sibi in hoc sanctissimo negotio praecipuam partem incumbere. Animarum enim vocantur et sunt vigiles; et Baptismum conferentes, Deo et Ecclesiae generant filios, quos ab Ecclesia recipiunt spiritualiter nutriendos. Hoc memorans circa puerorum catechismum, quod veluti nobilissimum aestimarunt mu-

nus, et sibi ipsis vindicarunt sanctissimi Praesules et sacerdotes etiam non Parochi, dicente Chrysostomo: « Quid enim maius, quam adolescentulorum fingere « mores? » sequentia statuit Synodus Provincialis I Guadalaxarensis:

58. Ab ipsa Ecclesia, gravissima, et sub gravibus poenis, imponitur Parochis obligatio christianam doctrinam pueros ac rudes edocendi.

59. Necessarium etiam est huic praestantissimo operi manus impensius admovere hoc periculoso tempore, cum omnibus pateat hodiernos religionis humanaeque societatis inimicos, diabolico plane spiritu, in id suas artes conferre, ut iuvenes mentes et corda a prima ipsa aetate pervertant.

60. Parentes et omnes qui de pueris curam habent, Parochi moneant et hortentur, ut illos ad catecheses mittant, immo et ipsi eos comitentur.

61. Ne taedio afficiantur parvuli, curandum est, ut praescriptum temporis spatium non excedant catecheses, atque piis precibus et canticis inchoentur et finiantur. Preces vero sint orandi formulae usitatae, et scitu necessariae, uti, praeter Orationem Dominicam et Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, Actus Virtutum Theologicarum, et similia. Cantica eo tendant, ut crebro illorum usu, mundanae et lascivae cantiones ab ore et auribus fidelium magis magisque arceantur, et sententiae atque doctrinae catholicae praecipue animis puerorum infigantur.

62. Si vero tanta sit puerorum frequentia, ut ad omnes simul docendos ac vigilandos nec Parochus suf-

¹ Conc. Trident. Sess. XXIV.

² Pius IX. Encycl. *Nostris*.

³ Paul. V. Const. Ex credito nobis, 6 Oct. 1607.

ficiat, nec clerici adiutores, alii quoque operarii vocentur in messem Patrisfamilias, a quo certissime mercedem accipient. Vocentur ad hoc, praeter ludimagistros vel scholares idoneos, fideles ac pii utriusque sexus laici; et instituatutur aut augeatur *Sodalitas Doctrinae Christianae* a Summis Pontificibus commendata et indulgentiis aucta.

63. Institutionis religiosae proficua methodus est ut verba catechismi fideliter memoriae mandentur: ne tamen sint verba in aëre sonantia, in suo sensu et nexu explanentur, prout aetas et intelligentia fert puerorum et audientium; praecipuam operam collocando in eo ut pueri attendant ad ea quae dicuntur, et omni cum patientia proponantur ipsis explicationes, exempla, comparationes, ut veritates auditae spiritui et cordibus altius inhaereant, atque, indicato practico usu, moribus quotidie exprimantur.

64. Ceterum intuitivam methodum et historicam per imagines ad institutionem puerorum christianam, quae in saeculorum praxi et in Ecclesiae agendi modo fundatur, etiam Tridentinum Concilium commendavit¹ his verbis: « Illud vero diligenter doceant Episcopi, per historias Misteriorum nostrae Redemptionis, picturis, vel aliis similitudinibus expressas erudiri et confirmari populum in articulis fidei commemorandis, et assidue recolendis: tum vero ex omnibus sacris imaginibus magnum percipi fructum, non solum quia admonetur populus beneficiorum et munerum quae a Christo sibi collata sunt; sed etiam quia Dei per sanctos miracula, et salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur; ut pro iis Deo gratias agant, ad sanctorumque imitationem

¹ Sess. XXV. De invocatione, veneratione, et reliquiis sanctorum, et de sacris imaginibus.

vitam moresque suos componant et excitentur ad adorandum ac diligendum Deum et ad pietatem colendam ».

65. Parochus ipsos pueros in elencho describat, tum ut sciat an omnes intersint, tum ad ipsos alliciendo. Det ipsis signum assistentiae. Benevolum se ostendat, ast gravitatem praeseferat, ita ut pueri dum illum amant, etiam timeant et venerentur; et quin rideant, laeti assistant. Interroget eos ita ut aemulationem, attentionem, curiositatemque omnino obtineat. Alliciat eos praesertim munusculis, uti libris, coronis precatoriis, imaginibus sanctorum, et si non omnibus et quotidie, saltem distribuat per sortes et frequenter.

66. Gradatim procedat; primum necessaria necessitate medii, deinde necessaria necessitate praecepti edoceat; nec transeat ad aliam interrogationem, quin maior saltem pars praesentem sciat.

67. Catecheses vero speciales ad pueros, qui ad S. Synaxim accedere debent, necessarium absolute duximus ut Parochi instituant quamprimum, ubi adhuc non sunt, ut instructionem copiosam, tum super veritatibus Religionis praecipuis, tum singillatim circa dispositiones ad sanctum Sacramentum digne suscipiendum impertiantur. Ad hoc autem illos libros recentiores optimos riteque probatos, qui in dies in lucem eduntur, de hac re tractantes, Parochos perlegere hortamur; atque non tantum ut instructionem praeviam et bene ordinatam, et per se, et per alios sacerdotes, pueris ministrent optamus, sed etiam brevia exercitia spiritualia, aetatulis eorum, et ad rem magnam de qua agitur accommodata, pueros practicare faciant; quae quidem exercitia optime descripta videntur in libris qui circa materiam hanc ex professo scripti sunt. Optime vero

agent Ordinarii locorum Provinciae Nostrae, si normas expediant particulares et instructiones minutas, atque mandata Parochis hunc in finem dirigant, ob oculos habentes prudentes illos sanosque progressus qui nationibus in aliquibus catholicis, hoc in genere catecheseon, facti sunt hodie.

68. Urgens quoque nos consideramus ut quamprimum, in Parochiis praesertim principalioribus, instituantur instructiones religiosae permanentes atque periodicae pro pueris ac iuvenibus, qui iam prima vice magnum Sacramentum susceperunt, quaeque *Perseverantiae Catechismi* vocantur et in quibus dogmatice, moraliter, historice, atque liturgice Religio docetur. Ex institutionibus huiusmodi, optime in variis Ditionibus Catholicorum confectis atque ordinatis ac de quibus plurimi et excellentiores libri in dies scribuntur, magna in parte, Dei favente gratia, pendet ut pueri ac iuvenes in Sacramentorum frequentia prosequantur, et in scientia Religionis crescant, et in virtutum christianarum exercitio proficiant et tanquam boni cives atque christiani practici effulgeant.

69. Si aliqui ob loci distantiam, vel quia greges custodiunt, etc., etc., catechismo in Paroecia assistere nequeant, sacerdos in illorum Oratoriis celebraturus, illos edocere tenetur. Si vero ita instrui non possint, curet Parochus eos simul frequenter convocare: et praesertim ante Confirmationem et primam Communionem apprime omnes instruat.

70. Fideliter ad praxim deducantur omnia et singula quae de re catechetica Ecclesia praescripsit.

§ III.

DE CONCIONIBUS AD COETUS EXCULTOS.

71. Cum verbi divini praedicatio, ut supra dictum est, auditorum conditionibus accommodari oporteat, Synodus haec, illa pretiosa verba, huc attinentia, Summi Pont. Leonis XIII, mente revolvens: « Valde, inquit, suademus ut concionibus tempestivis elementa rerum sanctissimarum explanentur, quibus christiana philosophia continetur; quod illud pertinet, ut mentes hominum eruditione sanentur, et contra multiplices errorum formas, et varia incitamenta vitiorum muniantur »¹, decernit:

72. Concionantes in Cathedralibus, aliisque ecclesiis praecipuorum locorum, ubi errores ab Ecclesia damnati, et vitia homines deturpantia magis serpunt, data occasione, adversum eos prudenter, docte ac opportune insurgant, et contra illos sermones apologeticos faciant, veritatem docendo, doctrinam de fide et moribus luculenter explanando, Ecclesiae iura ac praecepta ob omnium oculos ponendo, et eiusdem beneficia et salutarem actionem patefaciendo in ordinem socialem, atque in ceteros ordines, qui nexum strictum habent cum societatum et gentium salute ac etiam cum progressu et firmitate verae culturae civilis; ut, his solidissimis statutis fundamentis, quae a novatoribus, et divinae Religionis hostibus propalantur, et fallacibus verbis in multorum mentibus inseruntur, facilius et utilius refutant et convellant. Omnia enim respicienda sunt praesentis aetatis vulnera, et ideo contra Indifferentismum,

¹ Encycl. *Humanum genus*.

Protestantismum, dierum sacrorum profanationem, sacrae ac civilis auctoritatis contemptum, blasphemiam, discordiam, detractionem, saepe insurgendum est. Vitia libere arguant, caventes simul ne ullam personam, nec indirecte quidam, designent. Quae asperiora sunt, caritatis dulcedine et verborum prudentia temperent: « Sanare enim oportet, non efferare, ait S. Ioannes Chrysostomus, et excusare potius quam accusare, iuxta Apostolorum Principis exemplum ad Iudaeos, qui Christum crucifigi petierunt, dicentis: *Scio, fratres quia per ignorantiam fecistis; poenitentiam agite, et convertimini, ut deleantur peccata vestra* ».

73. Quoniam, Dei gratia, in civitatibus praecipuis, ac praesertim in Cathedralibus fere omnibus nostris, praedicationi temporis quadragesimalis et Adventus, et exercitiis spiritualibus, quae fiunt in Quadragesima magna intervenit populi frequentia, et personarum scientia et cultura hodierna pollentium multitudo, coetibus in ipsis – sine detrimento praedicationis circa Novissima, quae numquam quasi secundaria habenda est, et omnino necessaria fit etiam excultis, illis hominibus – volumus applicari quae diximus numero praecedenti, de huius aetatis errorum cardinalium prudenti confutatione; ac in specie de illis quorum impugnationem vel necessitas vel convenientia et opportunitas loci et temporis potissimum suadeat.

74. Commendamus omnibus concionatoribus Provinciae Nostrae, ut instructionem S. Congregationis Episcoporum ac Regularium recentem circa praedicationem ad Episcopos et Superiores Religiosorum et Institutorum catholicorum datam, integram perlegant et meditentur, ut ipsi regulae sapientissimae in cunctis omnino sese subiiciant. Praesertim vero ad abusus vi-

tandos, qui circa praedicationes quae *Conferentiae* nuncupantur, emergere possunt, inserere hic volumus quae S. Congregatio memorata ad rem sequentibus verbis monet: « Nec vero ideo Collationum polemicarum usum damnandum existimamus, quae si recte perficiantur, et ipsae admodum utiles, immo etiam necessariae, tot inter errores contra Religionem quoque sparsos, quandoque esse possunt. Sed omnino a christianis suggestibus vaniloquia illa arcenda sunt, quae de theoreticis potius rebus, quam practicis pertractant; de civilibus potius, quam religiosis; maioris videlicet speciei quam fructus; quae proinde Ephemeridum palaestris aulisque academicis apta forte erunt; at vero a loco sancto prorsus absona ».

§ IV.

DE MISSIONIBUS APUD FIDELES EXCULTOS.

75. Cum, ut experientia patet, eiusmodi exercitia Religionis, quae suapte indole attentionem hominum singulariter provocare solent, in vita christiana reformationes et progressus tanquam fructus habeant in ordine morali, convictionem religiosam firment et non raro quoque circa fidem errantium corda ad rectam viam pertrahant; haec circa illa decernimus:

76. Summopere Parochis commendamus ut tam salutiferum beneficium suis fidelibus procurent et eos sedulo ad illud excipiendum praeparent, et omni zelo ac vigilantia seipsos impendentes et superimpendentes, satagant, ut fructus inde percepti conserventur et augeantur.

77. Non Parochos tantum, sed et omnes quoque sacerdotes, et etiam fideles laicos, monemus et hor-

tamur, ut quantum singuli potuerint, optabile ipsarum missionum exercitium adiuuare et promovere adlaborent, collatis inter se consiliis, ac, de proprii Episcopi venia, tum ad designandam Parochiam, in qua peragantur, ut facilius convenire possint fideles etiam de vicinioribus oppidis et pagis, tum ad sumptos necessarios inter omnes distribuendos.

78. Cum nihil antiquius habeant Episcopi, quam ut fides et vita christiana in populo ubique crescat et promoveatur, pro iure suo et proprio motu missiones deputabunt quocumque in loco illas vel necessarias vel opportunas iudicabunt.

79. Deficiente copia ministrorum, qui Religiosi ordinis sui professione ad hoc missionum munus vocati sunt, optime merebuntur sacerdotes saeculares, etiam curam animarum habentes, si consociati, collatis prius consiliis, obtentaque sui Episcopi venia, sacras missiones, vel novendialia, ad instar earum, vicissim in Paroeciis suis habuerint; ita ut Parochus unius populi in alium se transferat, et huius rector idem officium in alterius Ecclesia peragat.

80. Verbis SS^mi Dⁿⁱ Leonis XIII ad Episcopos, omnibus de clero nostro haec inculcamus: « Vestri muneris est, V. F., sedulam impendere curam, ut coelestium doctrinarum semen per Dominicum agrum diffundatur et catholicae fidei documenta fidelium animis mature inserantur, altas in eis radices agant et ab errorum contagione incorrupta servantur »¹.

¹ Encycl. *Inscrutabili*.

§ V.

DE MISSIONIBUS APUD INDOS INCULTOS
PROVINCIAE NOSTRAE.

81. Gloria permagna est Catholicismi, tum conservatio tum cultura incolarum Americae. Ita historia mundi vera luculenter demonstrat: et Summi Pontifices Paulus III, Pius V, Gregorius XIV, Clemens VIII, Urbanus VIII, Clemens XII, Benedictus XIV, Gregorius XVI et Leo XIII propugnatores acerrimi gentium Indigenarum apparent inclity: et in Iure Mexicano, dum Religionis Catholicae spiritu inspiratum fuit, ac praesertim Mexicano in Concilio III, vix quidpiam saepius reperimus commendatum, quam libertatem, defensionem, culturam et Indorum educationem. Sed heu! Revolutionis Antichristianae flatus hodiernus, qui per universum orbem ordinem christianum funditus adhuc subvertere tentat, in miserandam Patriam nostram insufflavit, et Missiones inter Indigenas exterminans, Indos in vita inculta perseverare, in saeculi nostri novissimis probrose videmus!

82. Volens autem Concilium nostrum, deficientibus inter nos Institutis Religiosis de Propaganda Fide, quae olim Missionibus Indorum infidelium et incultorum dediti fuere, aliquid facere pro miseris Indigenis adhuc incultis, existentibus in Ditione Provinciae nostrae, sequentia decernit:

83. Mittantur Missionarii quamprimum vel de Propaganda Fide, vel de Collegio Guadalupano in capite urbe Nationis nostrae recenter erecto, vel de aliis Institutis, quorum auxilia Episcopis opportunum videbitur petere, ut inter Indos incultos Guadalaxarensis Pro-